

Lausunto

29.09.2022

Asia: VN/22156/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ympäristöministeriölle

29.9.2022

Viite: VN/22156/2022

Asia: WWF:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamisesta

WWF Suomi kiittää Ympäristöministeriötä esityksestä Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamiseksi.

Tiilikkajärven kansallispuiston laajentaminen on luonnonsuojelullisesti erittäin tärkeää

Tiilikkajärven kansallispuiston nykyinen pinta-ala on varsin pieni, 3452 ha. Laajentaminen nyt esitetyllä 2472 hehtaarilla valtionmaita ja myöhemmin 1500 hehtaarilla Tornator Oy:n maita on siksi erittäin tarpeellista ja tervetullutta. Esitettyjen laajennusten ansiosta kansallispuiston pinta-ala kasvaisi yli kaksinkertaiseksi nykyiseen kokoonsa verrattuna. Valtion mailla sijaitsevan jatkuvan kasvatuksen tutkimusalueen ei tule olla esteenä kansallispuiston laajentamiselle.

Tiilikkajärven kansallispuiston laajennusalueeksi esitetyllä alueella on varttuneita ja vanhan metsän piirteitä omaavia metsiä, mutta myös runsaasti sellaisia metsiä, joita on hiljattain käsitelty ja jotka ovat iältään nuoria. Valtaosa Suomen metsämaisemasta on käsiteltyä ja iältään nuorta.

EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteena on suojella tiukasti kaikki luonnontilaiset ja vanhat metsät ja 10 % kaikista maa-alueista. Luontopaneeli on esittänyt, että paras luonnonsuojelullinen hyöty saadaan kohdentamalla metsien lisäsuojelu alueellisesti tasaisesti siten, että 10 prosentin tiukan suojelun minimimitavoite saavutetaan jokaisessa maakunnassa.

Valtaosa Suomen metsistä on käsiteltyjä, joten 10 % tiukan suojelun tavoitteen täyttämiseksi on välttämätöntä suojella myös sellaisia elävän ja kuolleen puuston rakenteeltaan heikentyneitä metsiä, joissa luontoarvot nykyisellään ovat heikommat kuin luonnontilaisen kaltaisissa metsissä. Siksi lähitulevaisuudessa on perusteltua suojella vanhan metsän piirteitä omaavien metsien lisäksi myös nuoria metsiä ja jopa avohakkuita, joiden annetaan palautua kohden luonnontilaa tarvittaessa aktiivisella ennallistamisella.

Nuorten metsien ja muiden talousmetsäalueiden suojelu on erityisen perusteltua lähellä luonnonmetsien ja suojelualueiden ytimiä, joissa vanhan metsän lajistoa on yhä jäljellä. Näin voidaan parantaa vanhaan metsään erikoistuneille lajeille välttämättömien rakennepiirteiden syntymistä pidemmällä aikavälillä ja siten turvata populaatiotasolla vaateiden metsälajien säilymistä.

Jatkuvan kasvatuksen tutkimusalue tulee siirtää muualle Etelä-Suomeen

Esitettyyn rajaukseen lukeutuu valtion maille perustettu jatkuvan kasvatuksen tutkimusalue, jossa pyritään saamaan käytännön kokemusta menetelmän mukaisten hakkuiden toteuttamisesta. WWF Suomi katsoo, että alun perin pienikokoisen kansallispuiston kyljessä ei ole mielekästä jatkaa metsien käsittelyä valtionmailla. Alueen metsien lisäsuojelu olisi ollut mielekästä toteuttaa jo aiemmin, mutta viimeistään nyt se on tärkeää.

Etelä-Suomen metsien suojelutilanne on heikko: Lapin eteläpuolisessa Suomessa on vain 3 % tiukasti suojeltua metsää. Suojelualueet ovat kooltaan pieniä ja sijaitsevat tyypillisesti kaukana toisistaan, joten suojelualueverkoston vahvistamiseksi suojelualueiden pinta-alaa tulee kasvattaa. Lisäksi riittävän suurten suojelualueiden ympärillä on tärkeää käsitellä metsiä siten, että luontoarvot huomioidaan nykyistä kattavammin. Näin toimien tuetaan suojelualueen lajiston säilymistä sekä metsämaiseman toiminnallisuuden ylläpitämistä. Jatkuvan kasvatuksen pysyvästi peitteisten metsien luominen on tärkeää, sillä useat metsälajit hyötyvät peitteisestä metsämaisemasta. Myös Tiilikjärven kansallispuiston ympäristössä on mielekästä toteuttaa peitteistä metsien käsittelyä sekä tehostettuja luonnonhoidon toimenpiteitä nyt esitettävän laajennusrajauksen ulkopuolella.

Jatkuvan kasvatuksen hakkuista tarvitaan lisää tietoa ja käytännön kokemuksia. Siksi on arvokasta, että valtionmaille on perustettu tutkimusalueita tätä varten. On myös perusteltua, että tutkimusalue on kooltaan riittävän suuri, jotta hakkuiden vaikutuksia voidaan arvioida maisematasolla useiden eri ympäristötekijöiden näkökulmasta, kuten abiottisten ja biottisten häiriöiden ja valuma-alueiden vesien suojelun näkökulmista.

Suojelemattomia valtionmaita löytyy edelleen Etelä-Suomesta myös muualta kuin Tiilikjärven kansallispuiston kyljestä. Osa näistä alueista sisältää merkittäviä luontoarvoja ja ne tulee kiireellisesti suojella. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi Evon alue Hämeessä sekä Kieluan alue Etelä-Savossa.

Jatkuvan kasvatuksen koalueeksi sopisivat esimerkiksi tietyt valtionmaat Heinävedellä (ks. liite I). Alueella on suojeltuja metsiä sekä sellaisia metsiä, joissa luontoarvoja tulee turvata nykyistä paremmin metsien käsittelyn yhteydessä. Nämä jälkimmäiset alueet ovat luontoarvoiltaan ympäröivää metsämaisemaa monimuotoisempia ja niiden suojelua tulisikin kehittää osana kansainvälistä 30 %:n suojelun tavoitetta. Alueella on kuitenkin myös sellaisia metsiä, joissa voitaisiin hyvin toteuttaa jatkuvan kasvatuksen hakkuita. Valtionmaidon, yhteensä noin 3 000 ha, lisäksi alueella on jatkuvassa kasvatuksessa metsiä Ilmari Räsäsen säätiön mailla noin 350 ha sekä Yhteismetsä Hiilennielun mailla useampi sata hehtaaria. Lisäksi metsäyrittäjä UPM omistaa alueella useita satoja hehtaareja metsää ja yrityksen mailla on jo toteutettu jatkuvan kasvatuksen hakkuita kuukkelimetsien käsittelyissä Vihtarissa. Yhdistämällä eri maanomistajatahojen maita saataisiin muodostettua laajempi, yhtenäinen kokonaisuus tutkimusalueeksi.

Yhteistyö eri maanomistajien kanssa on ratkaisevaa

Luontokadon pysäyttämiseksi, vesien laadun parantamiseksi ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi on välttämätöntä, että toimenpiteitä tehdään kiireellisesti. Jotta konkreettisia tekoja päästään tekemään, on keskeistä se, että toimia tehdään yhteistyössä eri maanomistajien kesken. Etelä-Suomen metsämaiseman omistajuus on pirstoutunut. Meillä on kuitenkin jo paljon hyviä esimerkkejä yhteistyön tekemisestä eri maanomistajien kesken ja näitä esimerkkejä on tärkeää hyödyntää eri ympäristönäkökulmien turvaamisen ja myös puuntuotantoon liittyvien toimien tehostamiseksi. Valtiolla olisi tässä Heinäveden tutkimusalueen perustamisessa oivallinen tilaisuus edistää yhteistyötä ja toimia esimerkkinä muille toimijoille.

Maailman Luonnon Säätiö – World Wide Fund For Nature, Suomen rahasto sr

Jari Luukkonen

Mai Suominen

Suojelujohtaja

Johtava metsäasiantuntija

Lisätiedot: Mai Suominen, johtava metsäasiantuntija, mai.suominen@wwf.fi, p. 050-3224363

LIITE 1. Rajausesitys vaihtoehtoiselle alueella valtionmaiden osalta jatkuvan kasvatuksen tutkimusalueen perustamiseksi Heinävedelle. Lausunnossa on esitetty alueen perustamista valtionmaille sekä kolmen muun maanomistajatahon maille, yhteensä noin 4000–5000 ha.

LIITTEEN KARTTAKUVIA EI SAANUT TÄHÄN, LAUSUNTO LIITTEINEEN LÄHETETÄÄN MYÖS YM:N KIRJAAMOON

Ojanen Raija
WWF Suomi